

Registered at the G.P.O. Sydney
for transmission by post as a
periodical.

"THE GLOW"

Slovene fortnightly
newspaper in Australia

121 Queen Street
Woollahra (N.S.W.)
Tel.: FB 1085

VOL. 3 - No. 4

FEBRUARY 25, 1959

MIR IN SOZITJE ZA CIPER

London, 20. febr. (A. A. P.-Reuter) — V času enega leta bo Ciper postal samostojna republika. Včeraj so dosegli ta sporazum predstavniki Velike Britanije, Grčije, Turčije in Cipra. Velika Britanija bo zadržala suverenost nad lastnimi vojaškimi bazami na otoku. Vse tri države bodo garantirale samostojnost Cipra, ki pa bo imel 900 grških in 600 turških vojakov pod enotnim poveljstvom.

Sporazum med drugim določa tudi:

- * Ciprski Grk bo prezident.
- * Ciprski Turk bo podprezident.
- * Grki in Turki bodo imeli posebne občine v petih glavnih mestih: Nicosia, Famagusta, Larnaca, Limasol in Paphos.
- * V skupnem parlamentu bodo imeli Grki 70% svojih predstavnikov, Turki pa 30%.
- * Vlada bo imela 7 grških in 3 turške Ciprčane.

PODPIS V BOLNICI

Zadnji podpis je dal na sporazum turški ministrski predsednik Adnan Menderes, ki je se vedno v bolnici zaradi letalske nesreče 16. februarja.

Nadškof Makarios, ki je bil izgnan skoraj tri leta, se bo verjetno vrnil domov v nekaj dneh.

ČAST ZA GRIVASA

Grški ciprski časopisi pišejo, da bo verjetno vodi-

telj EOKE polkovnik Grivas povišan v čin generala in bo smel ostati v Cipru.

Komentarji britanskih časopisov so naslednji:

"The Times" pravi, da bo sporazum povedal dovolj jasno ljudem za železno zaveso, da v svobodnem svetu lahko urejujejo celo tako velika naprotstva z razumom in prijateljsko.

"Daily Mail" pravi, da je bil to velik dan za Ciper in nikakor ne slab dan za Veliko Britanijo.

"Daily Express" pravi, da je bil sporazum izraz slabosti in da je britanski imperij zopet izgubil ednico.

AVSTRALIJA IN EVROPA

Šef opozicije in voditelj liberalne stranke v državi N.S.W. Mr. P. H. Morton je govoril 19. februarja na zborovanju, ki ga je organiziral Emigrantski posvetovalni odbor pri Liberalni stranki v Sydneyu.

Gostje na tem zborovanju so bili delegati organizacije zaslužnih narodov iz Evrope g. g. S. Korbonski, J. Koevago in V. Masen. Zborovanju je prisostvalo 180 delegatov, ki so zastopali 27 narodnosti.

G. Korbonski predsednik A.C.E.N. (Assembly of Captive European Nations) je dejal, da njihova organizacija predstavlja devet narodov. Drugi delegat, Madžar J. Koevago je izjavil, da bi bili zaslužni narodi danes svobodni, ko bi v OZN zavzele vse članice odločno stališče kot ga je zavzela Avstralija za časa madžarske revolucije.

Mr. Morton pa je pozval Nove Avstralce, da vedno in vedno poudarjajo svojim avstralskim tovari-

šem na delu, kako je komunistična peta kolona zavzela položaje v evropskih delavskih sindikatih in jih spremenila v orožje proti delavcu.

Mr. Morton je med drugim dejal tudi:

"Avstralci so mogoče oddaljeni od evropskega torišča, vendar je evropska borba tudi njihova borba. Borba se mora nadaljevati na vsakem mestu globusa."

P. H. Morton, šef opozicije N.S.W. in Liberalne stranke.

SLOVENEK IN MIKOJAN

Frank Lausche, sin slovenskih staršev, ki je demokratski senator za Ohio, je postavil sovjetskega ministrskega podpredsednika Anastazija Mikojana na žerjavico, ko se je leta mudil na potovanju po Ameriki. Na banketu, ki ga je priredil za Mikojana ameriški kongresni odbor za zunanje zadeve, je senator Lausche vprašal premetenega Armenca, kaj se je zgodilo s sedemnajstimi pripadniki ameriškega letalstva in vojske, ki so potovali 2. septembra, 58, v transportnem vojaškem letalu nad turško-sovjetsko mejo.

Mikojan je zrl senatorju naravnost v oči in rekel: "Vi nimate vere v nas."

Toda v Sovjete nima vere poleg Lauscheta tudi zvočni trak, ki ponavlja v ruščini med drugim tudi naslednje stavke:

"Tarča je transportno letalo s štirimi motorji. Odpri ogenj 218, ali napadaš? Da, da. Pada, jaz ga bom končal, fantje..."

Zavezniška radijska prisluškovanja ob jugu ZSSR, posneta na zvočni trak, so postavila Sovjete na laž. Vrnili so sicer šest trupel

s pojasnilom, da se je letalo samo od sebe zrušilo in da za ostale vojake prav nič ne vedo.

Ameriške letalske baze v Turčiji so prišle na sled sovjetskemu izvabljanju ameriških letal potom močnih usmerjevalnih signalov, s katerimi so prav verjetno speljali v past preko meje tudi to transportno letalo.

Kot smo že poročali pred nekaj meseci je Titova vlada zahtevala od Združenih Držav Amerike izročitev Andrije Artukoviča, ki je sedaj knjigovodja pri neki firmi v Surfside, Kalifornija, a je bil med zadnjo vojno notranji minister v 'Nezavisni' Hrvatski. Obtožnica pravi, da je dal Artukovič usmrtiti 1.293 Srbov in Judov.

Vlada Združenih Držav je poverila Theodorju Hockeju, da zadevo preišče in odloči glede izročitve. Preiskava je trajala več tednov in vzbudila precej zanimanja.

Končno je pred kratkim Hocke po končani preiska-

PLES V PIDJAMAH

Brisbane, 5. febr. — Detektivi iz Brisbana so nočoj preiskali nek hotel v Surfers' Paradise, kjer je bilo zbranih na plesu okoli 400 mladih fantov in deklet. Nekatera dekleta so bila oblečena v bikini, večina plesalcev pa v pidjame. Policija je zaplenila precej alkohola

NEZADOSTNI DOKAZI

vi odločil: Artukoviča ne bodo izročili. Svojo odločitev je Hocke utemeljil na osemnajstih straneh. Pred vsem je poudaril dejstvo, da jugoslovanska vlada ni pripeljala nikakih prič, temveč je vso obtožbo bazirala na pismenih izpovedih.

Hocke je napisal dobesedno: "Ko so bile pričjoče izpovedi napisane pred desetimi leti, je bilo možno, da so bile osebe, ki so izjave dale, pod pritiskom in so bile prisiljene podpisati... Upam, da ne bom doživel časa, ko bodo ljudje v Kaliforniji lahko postavljeni pred sodišče s takimi dokazi."

NIKITA NAZDRAVLJA NJEN. VELICANSTVU

Moskva, 23. febr. — Britanski in sovjetski ministrski predsednik sta imela več kot tri ure dolg razgovor poleg kamina v podeželski vili blizu Moskve.

Macmillan je nosil belo kučmo, ko je prispel v Moskvu, kar je bilo ljudem zelo po volji.

"Pravda" je posvetila mnogo mesta obisku Macmillana, Hruščev pa je napisal zdravico britanski kraljevi družini. Tudi Macmillan je napisal prezidentu Vorošilovu, ki pa ni bil prisoten zaradi influence.

Obisk ni pokazal nobenega konkretnega uspeha, ker je bil zamišljen kot informativno potovanje.

USODA NOVE GVINEJE

Canberra, 15. febr. — Avstralija je zagotovila Indonezijo, da ne bo nasprotovala nobeni miroljubni odločbi, kar se tiče ho-

landske Nove Gvineje.

Vse do sedaj je imela Avstralija trden namen, da ne bo dopustila imeti Indoneziji holandske Nove Gvineje, četudi bi na to pristali Holandci.

Opazovalci pravijo, da je sposoben indonezijski zunanji minister dr. Subandrijo, ki se je mudil na obisku v Avstraliji, dosegel lep diplomatski uspeh in dobil nekaj, za kar mu ni bilo treba ničesar dati.

"LJUBI, SPOŠTUJ, UBOGAJ."

London, 5. febr. (A.A.P.) — Kot poroča "News Chronicle" bodo neveste v Vzhodni Nemčiji v bodoče obljubile, ljubiti spoštovati in ubogati — državo.

Komunistična partija Vzhodne Nemčije si prizadeva, nadomestiti cerkvene krste, poroke in pogrebe s civilnimi obredi.

VČERAJ, DANES, JUTRI

V spoznanju, katero je je organsko mesto Slovencev v zajednici narodov, katero je naše najnaravnejše sožitje in z vidika, da nam pripada neodvisnost dostojna svobodnega naroda, pač ni več nič težkega ugotoviti, katera je državna oblika, ki najbolje jamči za našo bodočnost in ki jo torej hočemo.

JUTRIŠNJA NEVARNOST

Samostojna slovenska država bi bila ne samo lahek plen naših dednih sovragov, temveč naravnost izživajoča vaba zanje in s tem vir nemirov. Zavedati se moramo, da živimo na križišču treh orjaških sil, na sečišču romanstva, germanstva in slovanstva in ne delajmo si nikakih iluzij, da bi se lahko odtegnili tej tisočletni borbi. Ne tolažimo se, da bo z napredkom demokracije konec imperalizmov, ne, spremenile se bodo kvečjemu metode, iz brutalnih v bolj rafinirane, a zato nič manj nevarne.

Ali nismo danes priča ponovnega italijanskega imperalizma, ki terja nazaj „terre italianissime“ t. j. nič manj ko vso Primorsko in Dalmacijo, imperalizma, ki je tem nevarnejši, ker je zavrt v plašč demokratske nedolžnosti. Politika interesnih sfer je prav tako še v polnem cvetu in slovenska država se niti za hip ne bi mogla obdržati izven njih. V duhu lahko že kar vidimo kako bi šel razvoj: najprej interesna sfera (ekonomska in politična) kake sosedne velesile, nato njen protektorat in končno kaka ponovna izdaja „ljublanske pokrajine“ (morda bi bilo to nekaterim kar povšeči). Kdo bi nam stal v težkih trenutkih ob strani? Ustaši? Ali bi morda Angleži čutili kake posebne simpatije za nas?

„ŽAR“

Slovenski polmesečnik v Avstraliji

Urednik: Ljenko Urbančič
121 Queen Street
Woollahra (N.S.W.)
Tel.: FB 1085

List izhaja vsakega 10. in 25. v mesecu

Naročnina £2 za 24 števil
Izdaja „Žarov“ konzorcij
Predstavnik: Karel Kodrič
6 Khartoun Street
West Footscray, Victoria

Printed by ITAL-PRINT
4 Denby Str. Marrickville
Phone: LM 8908

ZA ZDRAVE SRBO-HRVATSKE RAZMERE

Ne samo to, da možnost predpostavlja tudi samostojno srbsko in hrvatsko državo. Ako dopuščamo nemogočo možnost, da bi se slednji dve sploh dalo pravično razmejiti, smo si lahko gotovi, da bi se znašli vsaka v nasprotnem taboru, obe lutki v igri vellesil in obenem sod smodnika ob našem boku. Ne, brez dvoma je, da se Slovenci ne moremo dezinteresirati na srbsko-hrvatskem vprašanju, ker je to naše družinsko vprašanje, od katerega direktno odvisi tudi naša usoda.

Evropska unija je zaenkrat še vedno sen bodočnosti. Morda ima trenutne izglede, ker sovпада z zapadnim obrambnim blokom proti komunizmu, ker imata Nemčija in Italija zaenkrat še opiljene rogove in ker jo gnetejo skupaj Amerikanci z nasveti, dejanji in dolarji. A le zamislite si evropsko unijo po zlomu komunizma, h kateremu sta Italija in Nemčija doprinesli svoj delež in hočeta nato svoje plačilo. Korčno pa bi se tudi v taki uniji pričeli tvoriti notranji bloki in grupe in bili bi na istem kakor brez nje.

NEVARNI EKSPERIMENTI

Ako niti absolutna samostojnost, niti evropska unija, kaj torej? Neka vmesna kombinacija? Tu je sadaj dana domišljija, intrigam in ribarjenju v kalnem prostu pot. Novi in stari fantazmi se pojavljajo na obzorju: Intermarium, podonavska federacija, habsburška monarhija itd. Na vse to lahko rečemo samo odločno: Ne! Nobenih eksperimentov več na našem narodnem telesu, zlasti ne z njegovimi dednimi zatiralci. Mi poznamo eno samo kombinacijo in to je združena Slovenija v zvezni Jugoslaviji. A ta kombinacija ni izmišljotina politikov, ne sad bolnih ambicij, temveč realizacija zgodovinske nujnosti izven katere nam ni obstanka ne svobode. To je zveza jugoslovanske družine narodov: Slovencev, Hrvatov, Srbov in Bolgarov. Maksimum svobode navznoter, maksimum ednosti navzven.

Razbitje Jugoslavije bi bilo za nas Slovence bolj kot za katerikoli drugi jugoslovanski narod pot samomora. Odreči se Jugoslaviji bi pomenilo iztrgati se iz prirodne jugoslovanske in slovanske skupnosti, od-

povedati se zaslombi in zaščiti, ki nam jo one nudijo, vzeti nase sramotni pečat uskoka. Kajti ako pač ne v jugoslovanstvu in slovanstvu, bi morali iskati zaslombe in zaščite pač drugod, zatajujoč svojo pripadnost in sramujoč se vsega (imena in jezika), kar to pripadnost izdaja. Res, edino logično je od strani ustašev, da so si iznašli gotosko poreklo, a še logičneje bi bilo, da bi se odrekli tudi hrvatskemu jeziku in hrvatski zemlji. Ali je res mogoče, da se tudi med Slovenci najdejo taki, ki bi jim radi sledili?

TUDI FRANCIJA JE PROPADLA

Kakšno zaščito pa nam je nudila Jugoslavija? boste slišali ugovore, mar krah v štirinajstih dneh 1. 1941? In kje je bilo tedaj ostalo slovanstvo? Res je, odgovarjamo, Jugoslavija je tedaj doživela zlom, kot sta ga prejšnjo pomlad doživeli Anglija in Francija v zanje neprimeren ugodnejšem položaju in brez notrajnih izdajalcev — nič sramotnega torej.

Normalno je Jugoslavije še vedno bilo toliko, da je pognala Italijanom strah v kosti. Ostalih slovanskih držav pa 1. 1941 ni bilo več, ker so se verujoč obljubom zapada dale druga za drugo pogoltniti Hitlerju. Obstojala je pač še Bolgarija, povezana z nami po paktu prijateljstva, ki pa nam je v danem trenutku padla v hrbet — tipičen primer, kako se Slovani, kadar žive razcepljeni, tepejo med seboj za tuje interese. Sovjetska Unija pa nikdar ni bila in ni slovanska Rusija, temveč njen najhujši sovražnik.

K o m u n i z e m je slovanstvo oropal njegove največje sile, napravil iz nje zaščitnico Kitajcev in južnoafriških zamorcev, zatočišče mednarodnih rdečkarjev, trdnjavo svetovne revolucije, a lastnemu narodu in ostalim Slovanom najkrutejšo tiranijo: iz matjuške Rusije mačeho SSSR.

Z RUSIJO PROTI ZSSR

Toda problem Titove F LRJ in Hruščeve SSSR bo rešen istočasno. V bližajočem se spopadu bodo hkratu na kocki usoda Rusije, Jugoslavije in Slovenije. Mi globoko verujemo, da bo ruski narod vrgel raz sebe komunistično suženjstvo. Verjetno to ne bo šlo brez sodelovanja drugih, a nihče ne bo mogel tega storiti brez njegovega sodelova-

nja. Sovjetsko Unijo more dokončno zrušiti samo Rusija in nihče drugi. In ko bo Rusija vstala, bo sram vse tiste, ki niso verovali vanjo. Kajti verovati v Rusijo se pravi verovati v slovanstvo. Slovanska Rusija je logična dopolnitev, je organska nujnost naše slovanske skupnosti. Tedaj bo tudi slovenski narod prostej zadihal in kakor oparjeni bodo odmaknili svoje prste od Jugoslavije njeni dedni sovragi. Tedaj bo samo še neljub spomin, da nas je kdo izmed nas samih kdaj skušal odtrgati od naše organske poti, ki je v jugoslovanstvu in slovanstvu. Sile, ki na ruskih tleh in po ostalem svetu delajo za osvobodjenje Rusije, so nam porok za to.

SLOVENSKO PREDSTAVNIŠTVO ZA JUGOSLAVIJO

Taka je torej alternativa, pred katero nas postavlja zgodovina: ali z Jugoslavijo ali proti njej, ali s slovanstvom ali proti njemu. Na žalost, če bi sodili po jugoslovanski politični emigraciji, bi se ti naši cilji zdeli še zelo oddaljeni. Zlepa ni najti bolj heterogene, bolj needine, bolj pokvarjene družine od nje. Velehrvatstvu se zoperstavlja velesrbstvo, Lucifer se izganja z Belcebubom. Krinke so padle z mnogih obrazov, večina nekdanjih „jugoslovenarjev“ se je oprijelo donosnejših idej in medsebojnemu pljuvanju ni ne konca ne kraja. Hvala Bogu, Slovenci se še dokaj dobro držimo ob strani teh preprirov in naše politično vodstvo, ki mu je kot takemu ostala legitimacija še izza dri, ko je ljudstvo še svobodno izbiralo svoje predstavnike, je zavzelo jugoslovansko stališče. Potrebno bi bilo le še položiti vanj več vere in manj rezerviranosti. Kajti tudi mi nismo imuni na pram zlu, tudi v naši sredi in to od strani dočerajsnjih miljenčkov, ki jim je postalo čakanje na voditeljska mesta že predolgo, se pojavljajo ideje, katerih namen je, odtrgati Slovence od njihove prirodne poti. Komu v objem, se zaenkrat ne veni. Je to igra dveh garnitur? Ne verjamemo.

A NAROD ČAKA ...

Narod v domovini pa čaka na nas in polaga v nas svoje nade. Če bi vedel, kako nekateri delajo kupčije z njegovo kožo, če bi poznal vso trhljost jugoslovanske emigracije, bi obu-

pal nad nami. A tudi mi sami se moramo zavedati, da vsak preobrat v zgodovini nastopi šele tedaj, ko sta dana dva pogoja — da je staro že življenja nesposobno ali zgrajeno na nasilju in da je novo dovolj jako, dovolj zrelo in pripravljeno, da ga nadomesti. Vzemimo, da je v našem slučaju dan prvi pogoj, da je titovščina zrela za propast, ker počiva na sili; toda bodimo si iskreni: ali je dan tudi drugi pogoj? In vse dokler ta drugi pogoj ne bo dan, bo narod zaman upal in čakal na nas.

Ako pa se po sili zunanjih okoliščin zgodi, da se staro mora umikniti in novo še ni pripravljeno na to, tedaj rastane na dotičnem mestu praznina, ki jo že v naslednjem hipu zasedajo sosedne ekspanzijske sile (v našem slučaju Italijani in Nemci). Pa čeprav se novo trenutno uveljavi, a se pozneje izkaže nezrelim in svoji nalogi nedoraslim, nosi v sebi kal propada in so mu ure štete.

Na nas je torej ogromna odgovornost in je zločin igrati se z njo. Na nas je, da v danem trenutku ne izgubimo niti pedi slovenske zemlje, ako že ne osvobodimo še preostale (Koroške in Goriške). Na nas je, da damo narodu red, ki mu gre, svobodo, da mu zagotovimo bodočnost. Ako tega ne bomo znali, bo narod zahteval od nas položitev računov in nas sodil. In tedaj bi bilo bolje za nas, da bi bili ostali, kjer smo danes.

I.V.

TRNOVSKA FARA

Vsak Ljubljčan, ki ga je zanesla pot v Trnovo, kjer poje najlepši zvon, se bo spominjal one stare kapelice na desni strani ob glavni cesti, ki vodi iz centra čez most proti Trnovu. Poročila iz domovine pravijo, da so postavili kapelico vled posebnosti in ostalih zgodovinskih vrednosti pod državno spomeniško varstvo in je ne sme nihče popravljati brez dovoljenja pristojnih oblasti.

STRAH PRED HVALO

Konrad Adenauer, ministrski predsednik Zahodne Nemčije, je nekoč izjavil, da se zapre v svojo sobo in premišlja, kaj je napacnega storil, kadarkoli Nikita Hruščev hvali njegovo politiko.

NAROČNINA ZA LETO 1959
£2-0-0

ŽAR, FEBRUARY 25, 1959

Spanija v skripcih

Uspešen izid upora, ki ga je na Kubi uprizoril Fidel Castro proti diktatorju Batisti, tudi Francu v Španiji ne da mirno spati. V ljub ogromni ameriški pomoči (od leta 1951 dalje so jim dali že čez bilijon dolarjev) je gospodarski položaj v Španiji vedno slabši.

Cene so v zadnjih dveh letih narastle za 40% in še vedno rastejo. Zlate rezerve so padle na 26 milijonov avstralskih funtov; rezerve v dolarjih so pa že skoro popolnoma izčrpane.

Položaj v Španiji lahko primerjamo s položajem v Jugoslaviji, čeprav sta vladajoči ideologiji uradno diametralno nasprotni.

Franco kakor Tito ne dovolita svojemu narodu svobode; oba srujeta grandiozne načrte, revščina pa narašča; oba mislita, da so za narod dovolj lepe statistike; oba prejemata podporo od "kapitalistične" Amerike in obenem pojeta slavošpeve svojima lastnima sistemoma.

Kakor so ljudje doma danes prepričani, da v Jugoslaviji ne bo belega kruha, dokler tam vlada Ti-

VELIKA NOČ PRIHAJA!

Vošcite velikonočne praznike prijateljem in znancom v velikonočni številki ŽARA, ki izide 20. marca. (Velikonočna nedelja pade letos na 29. marec.) Vse čestitke morajo biti v uredništvu ne kasneje kot 15. marca. Minimalni prostor je 1 inch v stolpcu in stane 10/- (pošljite denar skupno z naročilom.)

S takim voščilom lepo in najceneje pozdravite—mogoče nekateri po dolgem času—številne prijatelje in znanke širom Avstralije in tudi izven nje.

Spodaj je primer voščila, ki stane 10/-. Če želite večji oglaš, dodajte za vsak nadaljni inch v stolpcu 10/-.

Vesele in srečne velikonočne praznike 1959
želita
Janez in Micka KOVAC
z otroki: Ivan, Tatjana,
15 Lord St., Kew, Vic.

POMAGAJTE UPRAVI:
JAVITE SPREMEMBO
NASLOVA!

to, tako tudi Španci prihajajo do prepričanja, da mora v Španiji priti do bolj demokratskega načina vladanja, če hočejo, da si narod gospodarsko opomore.

Španci se grozot državljanske vojne še predobro spominjajo, da bi se zanj vneli, toda vedno manj jih verjame, da je edina alternativa falangističnemu režimu komunizem, kar bi jim Frankova propaganda rada dopovedala.

Bodo ameriški avtomobili manjši?

Leto za letom so bili ameriški avtomobili vedno večji, daljši, z močnejšimi motorji in večjim luksuzom. Vendar je precej ljudi, tudi v Ameriki, ki imajo raje manjše avtomobile. Tako so na primer ugotovili, da zelo raste procent odjemalcev, ki kupujejo šestcilindrske avtomobile namesto osemcilindrskih.

Poleg tega so evropske tvrdke z manjšimi avtomobili zelo povečale svoj uvoz na ameriški trg. Zato so tudi manjše ameriške tovarne začele izdelovati avtomobile, podobne evropskim. Veliki Trije ameriške avtomobilске produkcije (General Motors, Ford in Chrysler) so pa še vedno smatrali, da je povpraševanje po malih avtomobilih premajhno, da bi se njihova izdelava izplačala.

Ko pa so lansko leto videli, da so evropske in ameriške tvrdke zavzele

ATOMSKO BOMBARDIRANJE V ZAGREBU

V bližini Mirigoja v Zagrebu so zgradili velik prostor pod zemljo, obzidan z dva metra debelimi zaščitnimi zidovi. Na sredi tega "bunkerja" je velika in čudna naprava—ciklotron, s katerim so pred nedavnim pričeli bombardirati, razbijati atome.

Kaj je pravzaprav ciklotron? To je naprava, s katero bombardirajo prvino, katere izotope želijo dobiti. Napetost električnega polja je med dvema elektrodoma, ki pospešujeta hitrost devterona (jedro atoma devterija ali težke vode). Z močjo 16 milijonov elektronvoltov se poveča hitrost devterona v elektromagnetnem polju na 40 tisoč km na sekundo. S to močjo in hitrostjo devteron "zleti" iz ciklotrona in v

PREVEČ MASLA V AVSTRIJI

V evropskih hladilnicah leži več ko 25 tisoč vagonov masla, ki ga ni moči prodati. Največ tega masla je avstrijskega. Doslej so avstrijsko maslo kupovali v velikih količinah, zlasti Anglija, Italija in Romunija. Italija se je v zadnjem času odpovedala avstrijskemu maslu, Anglija se je usmerila na kupovanje masla na britansko skupnost narodov, z Romunijo pa Avstrija zaradi neugodnih plačilnih pogojev ni podpisala pogodbe.

15% avtomobilskega trga z malimi avtomobili, so se veliki Trije začeli premišljevat. Tako poročajo, da je General Motors investiral že 200 milijonov dolarjev za produkcijo malega avta, ki bo prišel na trg avgusta. Ford je investiral 150 milijonov in upa, da bo njihov mali avto na trgu oktobra. Chrysler bo pa na trgu šele prihodnje leto in je tudi že investiral 100 milijonov dolarjev.

Kakšni bodo ti avtomobili, je seveda še vedno tajnost, ki jo skrbno čuvajo. Zvedelo se je pa že, da bodo povprečno 2 do 3 čevlje krajši, da bodo imeli aluminijaste motorje in da bo povprečna potrošnja bencina veliko manjša kot pri dosedanjih velikih modelih: 25 milj na galon. Vsi trije modeli bodo imeli na ameriskem trgu tudi približno isto ceno: 2.000 dolarjev ali celo malo manj.

popolnoma brezračnem prostoru "udari" na prvino, katero želijo bombardirati. Seveda takšno prikazovanje dela ciklotrona še zdaleč ni popolno in strokovno.

Zadnja leta so tudi v Jugoslaviji pričeli uporabljati izotope, ki so pa seveda bili uvoženi. Že pred leti pa so bili ustanovljeni centri v Ljubljani, Zagrebu, Beogradu in Sarajevu, v katerih se ukvarjajo z uporabo izotopov.

Z začetkom obratovanja zagrebskega ciklotrona in atomskega reaktorja v Vinčici pa so pričeli proizvajati izotope tudi v Jugoslaviji. Z njimi bodo pokrivali vse domače potrebe. S ciklotronom pa bo omogočeno znanstveno delo na področju atomistike.

IZ DOMOVINE

"TOVARNA"

TRT NA VIPAVSKEM

Vrhopolje pri Vipavi je znano ne samo na Goriškem, ampak tudi po drugih vinorodnih krajih kot eden izmed najboljših centrov za cepljenje trt siljenk. Ta posel sta začela pred 50 leti Alojz Lavrenčič in Ferdinand Škrlj. Prvo leto sta jih cepila le nekaj tisoč, postopoma pa se je ta obrt razvila, ker so tudi drugi vaščani pričeli s cepljenjem.

Leta 1955. je bil v Vrhopolju ustanovljen trsničarski odsek, v katerega se je vključilo 36 domačinov. Od takrat dalje se ta obrt v tej vasi neprenehoma širi in je zavzela že skoraj gospodarski pomen za to vas, kakor ga ima Idrija za čipkarsko obrt. Vrhopolje, nekdanj poljedelska vasica, se je skoraj popolnoma preusmerila v trsničarstvo, kar je največji vir dohodkov te vasice. Poročilo vrhopoljskih trsničarjev pravi, da je bilo v letu 1955. cepljenih 108 tisoč priznanih sortnih trt, v letu 1956. pa je že 138 članov tega odseka cepilo 840 tisoč trt in leta 1957. pa že kar en in pol milijon. Enak vzpon te obrti so v Vrhopolju še neprenehoma vzdiguje.

PORTRET NAPOLEONOVE MATERE

Maria Laetitia Ramolino, roj. 24. 8. 1750, poročena Buonaparte iz Korzike, je bila mati Napoleona I. Pravijo, da njen portret, edina olnjata slika Korzičanove matere, za katero so se potegovali že nešteti muzeji, posebno francoski, še dandanes visi v Kamniku.

Od francoskih zgodovinskih znamenitosti pa slovenska zemlja ne hrani zgolj ta portret. V Novi Gorici, na Kapeli, je pokopan tudi zadnji francoski kralj in njegova družina. Pokop na Kapeli si je zadnji francoski kralj zaželel še predno je bil izgnan iz Francije, ko je na vabila goriških graščakov, daljnih sorodnikov, prihajal v goriška lovišča.

IZ KOROŠKE

Avstrijske prosvetne oblasti intenzivno delajo na tem, da v polni meri uveljavijo osnutek novega zveznega zakona o šolstvu na Koroškem, s čimer ta zakon odreja, da se ukinijo vse dvojezične šole na Koroškem—kot je bilo predvideno in zagotovljeno z

mirovno pogodbo z Avstrijo. Ta zakon spremlja bučno naltolcevanje in sovražstvo avstrijskih šovinistov proti Slovencem.

Ob tem pohodu avstrijskih šovinistov je Titovo zunanje ministrstvo izjavilo, da ne bo stalo ravnodušno ter je avstrijski vladi poslalo noto, v kateri pravi, da jugoslovanska vlada proučuje ukrepe, s katerimi bo prisilila avstrijske oblasti k spoštovanju mednarodnih pogodb in obveznosti.

IZ TRSTA

Udeleženci zasedanja odbora tržaške Kmečke zveze so poudarili nujnost, da oblasti pričnejo izvajati določbe posebnega statuta londoskega Memoranduma. Na zasedanju so udeleženci posvetili posebno pozornost vprašanju kmetijskih šol in tečajev za učence slovenske narodnosti.

IZ JULJSKE KRAJINE

Na seji tržaškega pokrajinskega Sveta je bilo tudi govora o ustanovitvi avtonomne dežele s posebnim statutom "Furlanija-Juljska krajina." Predsednik Pokrajinskega sveta pa je dejal, da so v Rimu nastale težave; po vladnem načrtu bi omenjena pokrajina imela le nekak zemljepisen pojem.

RIBJE OČI ZA ČRNČKA

Neki japonski zdravnik je izjavil na tiskovni konferenci, da je uspešno presadil mrenico ribjega očesa v oko popolnoma slepega zamorčka. Drzna in revolucionarna operacija ni prva, ki jo je izvršil ta zdravnik. Odločil se je namreč, da bo s svojim uspehom seznanil javnost šele, potem ko mu bo desetkrat uspelo izvršiti transplatacijo mrežnice iz ribjega očesa.

Njegov zadnji pacient, do nedavnega slep zamorček, vidi sedaj zelo dobro. Kljub temu pa japonski znanstvenik meni, da je še vedno prezgodaj govoriti, da bi podobne operacije postale lahko množične in da bi pri vseh ljudeh enako uspele.

ZVOČNI ČASNIK

V danskem glavnem mestu so pred časom pričeli izdajati novice za slepe. Gre za navadne "časnike", ki so jih posneli na magnetofonski trak. Ta list z naslovom "zvočni časnik" izdaja dansko združenje slepih vsak drug dan.

MELBOURNE

MELBOURNE

EMONAGENCY

78 BRIDPORT ST.
ALBERT PARK
TEL: MX 1395

VELIKA NOČ JE TUKAJ!

Samo še nekaj tednov je do letošnje Velike noči. Zadnji čas je, da naročite darilne pakete za svoje doma v Sloveniji. Ne odlašajte do zadnjega.

Vse vrste živil, tekstilnega blaga, radio aparate, šivalne stroje itd pošiljamo v domovino hitro — točno — po najnižjih cenah.

Uradujemo: ponedeljek, sreda, petek od 5.30-7.30.

vsako soboto od 9-1 ure dopoldne.

Izven teh ur telefonirajte: LW 6515.

Z. Rome, M. Peršič

Kraski piloti

Vi hrastovi piloti,
ki kažete v lagunah pot,
da mrak krmarja ne premoti
in brod ne sede mu na prod—
od kod?

Iz zemlje trepetlike in cipres
tak grčav ne poganja les;
vas zvlekel Benečan za hlodom hlod
je s trdih kraških brd v svoj mehki kot.
Ste zrasli ob devinski skali?
Ste v Črnem hribu, na Grmadi stali?

Vseeno kje — če tam, če tod —
saj Kras je Kras! Starine ve častite:
stoletja vam je burja prsi klala,
stoletja glodal val stopala,
stoletja dož vam bil gospod:
p bral je doža čas, požel za rodod rod,
a vi, leseni Kraševci, stojite.
In živi kraški vi piloti,
držite trdno, kakor hrast z Grmade?
In v skalah vaši sokoliči? Se gode?

Imajo stara gnezda radi?
Jim krempeljčki in kljunčki se ostre?
In stezajo in vadijo peroti,
da bodo švigali čez mračna tla
— od Nanosa do Jadrana —
in vikali: bo svit... bo svit... svit, svit?

Rudolf Maister

PLES !

REZERVIRAJTE FB 1085

PIRHOVANJE V SYDNEYU

30. MAREC — PADDINGTON

Uživali boste, ko boste jedli ARNOTTOVE SCOTCH FINGER BISCUITS.

Zahtevajte jih pri Vašem trgovcu in okusite prijetno polnost smetane "shortbread" piškotov s skodelico čaja. Zapomnite si, da imajo moški radi Scotch Finger Biscuits.

Arnott's famous SCOTCH FINGER Biscuits

ZA KAKOVOST NI NADOMESTITVE

CIVILIZACIJA V 20. STOLETJU

Zah za zah

Najnovejše statistike, ki jih je sestavil UNESCO ob sodelovanju statističnih uradov več ko 80 dežel, kažejo, da je po vsem svetu 700 milijonov nepismenih ali 44% vsega svetovnega prebivalstva. Vendar je ta odstotek v različnih deželah različen.

Cenijo, da je na svetu 850 milijonov mladih ljudi od pet do devetnajst let. Od teh fantov in deklet jih samo trideset odstotkov hodi v osnovne šole, okrog 7 odstotkov pa v gimnazije in druge srednje ter višje šole.

Po svetu je okrog tisoč javnih knjižnic, katere pa so zelo neenakomerno razporejene. Dvanajst dežel je sporočilo, da ima vsaka več ko 5 tisoč knjižnic. Med največjimi knjižnicami je brez dvoma Kongresna knjižnica v ZDA z 11 milijoni zvezkov in 25 milijoni različnih dokumentov. Za tem sledi Leninova knjižnica v Moskvi z 9 milijoni knjigami in 11 milijoni raznih dokumentov, pariška Narodna knjižnica

z več ko 6 milijoni knjig. Britanski muzej s 5 milijoni knjig, leningradska knjižnica z blizu 5 milijoni knjig, Narodno - parlamentarna knjižnica v Tokiu s 5 milijoni del v osrednji knjižnici in njenih 30 podružnicah.

Statistiki so izračunali, da na svetu izhaja več ko 35 tisoč časopisov, od tega 8 tisoč dnevnikov. Skupna naklada znaša 250 milijonov izvodov, kar pomeni, da znaša svetovno povprečje 91 izvodov na 1000 ljudi. Dežele, v katerih je to povprečje največje, so: Velika Britanija (537 na 1000 prebiv.), Švedska (462), Luxemburg (435), Finska (420), Japonska (400), Islandija in Nova Zelandija (390), Belgija (383), Avstralija (381), Danska (376), ZDA (377)... Jugoslavija 217 izvodov in periodičnih publikacij na 1000 prebivalcev.

Glede proizvodnje dolgotrajnih filmov prednjači osem dežel, izmed katerih so v zadnjem letu

v vsaki izdelali nad sto filmov. Japonska 514, ZDA 337, Indija 286, Hongkong 227, Francija 129, Nemčija 123, Velika Britanija 108, Italija 103.

Po svetu je okrog 315 milijonov radijskih sprejemnikov, se pravi, da odpade 115 radijskih sprejemnikov na 1000 prebivalcev; vendar so zelo neenakomerno razporejeni, saj jih približno polovico odpade na ZDA, ena četrtina na Evropo in malone ena desetina na SZ.

Lani je bilo po svetu 64 milijonov televizijskih aparatov, od tega 45 milijonov (70%) v ZDA.

Neki ameriški gledališki kritik, ki je pred kratkim umrl, in njegov dober prijatelj, ki je bil gledališki igralec, sta se rada vlekla za nos. Imela pa sta oba eno skupno lastnost, da ne rečemo odliko: obadva sta bila stiskača in srce se jima je trgalo za vsako paro, ki sta jo po nepotrebnem izdala.

Za potegavščino je igralec nekoč poslal kritiku pismo brez znamke. Ta ga je prejel, ker ni vedel, odkod prihaja, godrnjal pa je nič koliko, ko je moral pismonoši plačati kazenski porto, ker pismo ni bilo frankirano. Lahko si misli-

te, kakšna je bila njegova nevolja, ko je odprl pismo in čital:

"Dragi Julij! Jaz se prav dobro počutim. Upam, da si tudi Ti zdrav in dobro. Prisrčno Te pozdravlja Tvoj prijatelj Robert."

Kritik je še malo preklinjal radi potegavščine in pa zaradi nepotrebnega izdatka.

"To mi bo fant plačal", je naposled zagodrnjal skozi zobe; odšel je v vrt, pobral največji kamen, kar jih je našel, ga položil v lepo škatljo in iz vsega napravil lep paket, ki ga je naslovil na svojega prijatelja v gledališču.

Ko je poštar dostavil igralcu omot, je ta brez pomišljanja plačal visoko pristojbino za težki paket, ker je mislil, da mu kdo pošilja kakšno dragoceno darilo.

Lahko si mislite, kako se mu je podaljšal obraz, ko je razvezal paket in našel ničvreden kamen in na lističu papirja tele besede:

"Dragi Robert! Prejel sem Tvoje pisemce, v katerem mi javljaš, da se dobro počutiš in verjemi mi, tale kamen se mi je odvalil s srca. S prijateljskim pozdravom, Tvoj Julij".

DRAMA ANE MAGNANI

Le malo ljudi ve za življenjsko tragedijo velike igralkе Magnani. Sin Luka, ki je pred kratkim dopolnil 17 let, je kot trileten fantek zbolel za otroško paralizo in ohromel. Najslavnejši zdravniki malemu Cellinu, kakor ga kliče mati, niso mogli vrniti zdravja. Kmalu so obupali in materi priporočili, naj se sprijazni z usodo. Toda Anna Magnani se ni in se nikdar ne bo sprijaznila z njo. Še danes se bojuje za zdravje svojega edinca. Z vsemi silami se je zagrizela v delo, da bi zaslužila čimveč denarja za drago življenje. Tako snema zdaj z Giulietto Masino film o rimskih kaznjencih "Pekel je v mestu" v Cellinijevi režiji. Po dobrih desetih letih se je Anna Magnani prvič srečno nasmehnila, ko se je Luka po hudi operaciji prvič postavil na noge; zdaj jo že kdaj pa kdaj spremlja na bergljah.

...

NAROČNINA ZA LETO
1959
£2-0-0

— Štefan Budinja

O FUNKCIJAH

Funkcije so pod novim režimom važna stvar. V časih so komandirali gosпода in ljudje na položajih; gospodo in položaje so likvidirali, ker so baje družbi nepotrebni, toda potreba po komandi je ostala tudi v tovarišiji; tovariši pridejo kar prav za opravljanje težaških del, toda rabijo vodstva; zato so uvedli funkcije in funkcionarje.

Funkcionarju se lahko zameriš; človek je in ljudje pozabljajo zamere; tudi je ljudi dovolj na razpolago in so funkcionarji potrošen material. Funkcionarja zagledel lahko suneš v rebra ali mu primažeš klofuto, v vsakem primeru pa ga lahko zmerjaš s tovarišem. Pozabil bo žalitev in bo vse dobro in prav. Toda bog ne daj, da bi užalil funkcijo; funkciji moraš reči gospod in ne smeš ji niti po nerodnosti stopiti na palec, ne da bi se lepo in vljudno opravičil.

Funkcije imajo dober spomin in se jim ne gre zameriti; previden moraš biti, sicer ga polomiš in je potem jo.

Dolnikova Mica je čakala pred trgovino v dolgi vrsti in govorila o sosedu, ki ne oddaja mleka v zbiralnico in o njegovem pete-

linu, ki sabotira narodno gospodarstvo in se ne meni za potrebe kokošjega kolektiva, ker je menda kopun.

Pa še o tem, kako tovarišici Šepljajevi ni bilo težko priti do novih lasnic, ker je mož v službi na pošti in imajo tam telefonske žice dovolj in kako bodo pri njih za praznike imeli prave pravcate buhtlje, ker ji mož na srečo kašlja že od prošlega novembra in mu je zdravnik predpisal sirupa, ki je vsaj toliko dober, če ne boljši, kot marmelada.

"In veste, pri gospodu komisarju Torkliji imajo pa vsako nedeljo orehovo potico", je še dodala, "ta si že zna pomagati!"

Tako ga je Mica polomila. Vrste imajo ušesa tudi kadar čakajo na črno moko in Mico je nekdo ovadil in se je znašla v luknji. Če bi bila rekla: "Tovariš Torklija je orehovo potico", bi bilo to opravljanje funkcionarja in nič se ji ne bi zgodilo.

Toda na žalost se je izkazalo, da je bila poti-

ca samo rozinova in ne orehova ter so ji naprtili še širjenje lažne propagande. Obsojena je bila na mesec dni in bi morala ribati šolske hodnike nekje v Šiški; kazni ni bila prebuda, ker niso imeli sirkovih krtač. Toda izučilo jo je in bo drugič previdnejša.

Pecelj France, na primer, ga je tudi polomil, pa ni imel take sreče. Neke sobote zvečer se mu je za hotelo družbe in je odšel k "Sodčku" na partijo taroka z dvema prijateljema in Markom Buckovičem, ki je bil gospod državni tožilec in zatorej funkcija.

Karte so sicer reakcionarna zadeva, so pa režimu manj nevarne kot podobice svetnikov in jih zato tolerira. Tudi jih niso skušali prilagoditi novim razmeram in jih preimenovali kot so preimenovali ljubljanske ulice in svetega Miklavža. Škis je ostal škis, mond mond in še celo kralje so pustili pri miru. Prisposabljanje je sistemu lahko nevarno in je bolj prav, če s tarokom prebiješ kralja kot če preštihaš maršala z

lopato.

Morda bi še Zažar na Notranjskem in Zaplata na Štajerskem hotela imeti vsak svojega. Za maršala, so potrebne uniforme in za uniforme zlati trak; zlati trak pa importiramo in so zanj potrebne devize. To bi še narodno demokracijo spravilo na kant.

France je bil dober tarokaš in je tovarišu Buckoviču ujel pagata.

"Ali sem vam ga ujel, pagata, gospod narodni tožilec, ha, ha, ha," je poskočil France s stola in mu je v prsih tudi poskakovalo srce radi dobljene igre in pagata. Toda izrazil se je narobe. Funkcijam ne gre ujemati pagata in spada to pod zakon o rušenju avtoritete.

France Pecelj je dobil leto dni in je šel na Kočevsko podirati hraste, hrastovi hlopi pa so devize in je torej France delal pokoro s podiranjem deviz. Kazen je bila huda, ker so sekir imeli dovolj.

Skupnosti so devize potrebne bolj kot beli kruh. Bog bodi zahvaljen, da je na Kočevskem hrastov dovolj in da je funkcij čim dalje več, Slovenci pa so po prirodi nerodni.

Časopisna poročila pravi, da pridemo do njega v dvorano skozi debela betonska vrata, težka 150 ton. Dvorano stalno prezračujejo s posebnimi ventilacijskimi napravami, ki prečiščujejo zrak pri njegovem dovajanju in odvajanju iz dvorane. Pri delu ciklotrona ne sme biti v bližini niti najmanjšega sledu prahu, pa tudi zrak, ki gre iz dvorane, mora biti prečiščen in ne sme vsebovati niti najmanjših sledov radioaktivnosti. Ko je ci-

klotron v delu, ne sme biti nihče v dvorani. Ciklotron upravljajo iz posebne dvorane, ki je od njega precej oddaljena in popolnoma zavarovana pred žarčenjem. Tako si lahko predstavljamo, kako so komplicirane naprave, ki nadzorujejo delo ciklotrona ter označujejo in opozarjajo na morebitno nevarnost.

Ciklotron je težak 100 ton. Velikanski magnet ciklotrona tehta 70 ton., bakreni deli elektromagneta pa čez 10 ton. Zagrebski ciklotron sodi med večje na svetu, v Evropi pa je po velikosti četrti.

Ciklotron so projektirali in montirali domači strokovnjaki, prav tako so vse naprave zanj izdelale jugoslovanske tovarne, med njimi mnogo tudi ljubljanska tovarna "Litostroj."

Prizor, posnet ob pozni uri na maškeradi, ki jo je priredilo Slovensko društvo Sydney 8. februarja v Maccabean Hallu Darlinghurst. Če prepoznate na fotografiji svojega znanca, pišite mu na naslov uredništva.

JANKO KERSNIK:

Ciklomen

Ona je vzela zopet pletenje v roke. Hrast pa je naglo spravil korčkov cvet v listnico. Toda svoje razburjenosti ni mogel tako naglo zmagati, niti prikriti; ugodno je le bilo, da sta se Bole in Meden, ki sta malo trenutkov pozneje stopila v cvetnjak, še vedno živo razgovarjala o omenjeni hraščini.

Takoj potem je odšla guvernanta v grad po svojih opravilih.

Ostali večer je potekel brez zanimivega dogodka; edina Boleška je slutila nekaj, zakaj doktor se ji je zdel nenavadno zgovoren.

"Nekaj hoče prikrivati," je sodila, in morda je bilo res to vzrok Hrastove nenaravne veselosti.

Pa še nekaj je bilo hišni gospodinjji sumljivo: doktor se je namreč pri večerji Elze skoraj ogibal; niti deset besed ni govoril z njo.

Dobro oko glede slabosti in skrivnosti drugih — to ima vsaka ženska.

Tem veselejši je bil Meden, ki je vsled previdnosti hišne gospodinjje sedel poleg guvernante; pa tudi njena bližina ni preprečila, da bi ne bil pričel dvakrat ali celo trikrat pogovora z Boletom o lesni kupčiji. Kramarske narave tudi ljubezenska strast ne uduši.

Deveto poglavje

Majnikovi krasni dnevi so potekali enakomerno nad Borjem, kakor vsi drugi vsega dolgega leta. Saj je pa tudi vsa okolica in lega našega trga jasno svedočila, da je tu ustvarjeno vse le za nekako neizogibno enakomernost in lahko površnost. Oni nizki holmi krog in krog s svojim svetlozelenim bukovjem, napol razprostrta ravan na vseh straneh, mala mirna vodica, ki goni nekaj mlinov in žag — vse to ne proizvaja globokih vtiskov. Snežene planine — oh, kje so tam daleč v ozadju, in jezera tudi ni, takega skrivnostnega jezera s tolmoni, prozornimi morda nekaj sežnjevaloboko — potem pa temnimi in brez dna. Je li čudo, da tudi vsi dogodki v naši povesti teko tako polagano, enakomerno in da ni burnih prizorov, niti ognjenih besed? Jezera ni, skrivnostnega globokega jezera s temnimi tolmoni.

In vsi ti pogovori, to besedovanje, kako površno, brez jedra, brez duhovitega zrna je vse to! Škoda, pa naši Borjani so taki, in drugačnih ne smemo risati. Morda pa vendar kdo najde samega sebe v njih, sicer ne po licu, pa spoznal se bo ter dejal: da, taki smo!

Mesec majnik je potekal, in zadnji njegovi izredno gorki dnevi so prinašali nekaj novega Borjanom. Nekaj tujih rodbin je dospelo sem-

kaj, da prebijejo poletje v zdravem zraku na deželi. Stanovanje se je lahko dobilo, do železnice tudi ni bilo daleč, in zato so taki gostje že več let obiskovali Borje.

Tudi Meden je rad oddajal stanovanja v svojem gradiču ali pa v lepi, prostorni pristavi, oddaljeni kake četrt ure od gradu, kjer je bil nalašč za tujce pripravil nekoliko sob. Kadar koli se je prikazal tuj obraz v ozidju borjanskega trga, vselej so imeli naši znanci zvečer pri pivu veliko posvetovanje, kdo je pač ta tujec, odkod je in kar je bilo najvažnejše — je li bogat ali ne. Sodnik Majaron se je briga za vse lastnosti vsakega prišleca, adjunkt Megla pa samo za ženstvo. Drugi so uvrstili svoje zanimanje med ta dva različna pola. Ta radovednost je bila pa tako živa, da se je baje pred nekaj leti sodnik Majaron že resno posvetoval s svojim adjunktom, ne bi li bilo umestno nekega tujca zapreti kot gotovega ogleduha, ker koncem drugega dne svojega bivanja v Borju še ni stopil na ulico, in nihče ni vedel njegovega imena. Tudi okrajni glavar in župan sta stikala glavi, k svoji sreči pa je prišel tujec tretjega dne zjutraj na pivo in golaš v gostilno in tam se je izpričal kot star penzioniran stotnik, ki ga je dva dni po glavi trgalo.

Nocoj je Majaron prvi sprožil pogovor o tujcih.

"Ta Lah, ki meni nasproti stanuje, je jako originalen," je dejal, iztrkavši po stari navadi svojo pipo pod mizo; "ves ljubi dan sloni v oknu ter puši cigarete in gleda v moje stanovanjelo Jaz bom okna zagrnili!"

"Morda hoče gospici hčerki dvoraniti?" omeni Hrast, ki je imel privilegij izreči kaj takega.

"Saj je oženjen!" de sodnik s smehom.

"In kako lepo ženo ima!" vzlikne Megla z drugega konca mize; "vsak dan se trikrat preobleče."

"Kdo?" vpraša davčni nadzornik.

"Inu — ona!" reče adjunkt nejevoljno.

"To še ni dovolj za lepoto!" omeni Majaron; "toda gospod Megla ima prav; ta žena je res lepa. Vi je še niste videli, doktor; toda povem vam, da je krasna. Često me spominja one lepe francoske markize v Slatinskih toplicah..."

"Ki ste jo hoteli odpeljati, pa novcev niste imeli!" ga ustavi Hrast naglo, da zapreči

povest, ki so jo na pamet znali vsi od besede do besede.

"Res da! Ah, saj sem vam menda že pripovedoval o tem! Toda — ta Lahinja je popolnoma taka ko tista markiza!"

"Preveč otrok ima, da bi bila interesantna," reče doktor malomarno.

"Potem vam bo druga bolj ugajala, ki je prišla danes na Medenovo pristavo," reče skrivnostno davčni nadzornik v svesti si, da pove nekaj čisto novega.

"Kaj? Kdo? Odkod?" so povpraševali od vseh strani.

Tudi Hrast je bil radoveden.

"Da, da! Danes popoldne sta se pripeljala dva tujca, gospod in gospa, s postaje naravnost na Medenovo pristavo."

"Ste li pozvedeli, odkod sta?" sili Majaron.

"To seveda!" odgovori oni ter si prižiga novo smotko. "Iz Gorice sta prišla!"

"Ah — iz Gorice! Ze zopet Lahil!" meni zaničljivo sodnik ter se nasloni zopet nazaj ob zid.

"O, ne Lahil! Oba sta iz Nemcev. Čez zimo sta bivala v Gorici zaradi njegove bolezni; on je star in bolehen, ona pa mlada in krasna."

"A!" je vzklil Megla.

"Stanovala pa sta v Gorici v Medenovi hiši — saj veste, da ima Meden tam hišo — in zdaj, ko jima je tamkaj prevroče postalo, sta prišla semkaj ter ostaneta baje do jeseni."

"A!" je dejal zopet Megla, toda bolj potihoma.

"Kje ste pa vse to pozvedeli, gospod nadzornik?" se čudi sodnik.

"To ni bilo težko!" se smeje oni; "Medena sem srečal po naključju, in ta me je podučil."

"Videli ste oba?" vpraša Megla.

"To seveda! Tako, kakor zdaj vas! Jaz stavim, da se naš adjunkt zaljubi tudi v to lepoto, kakor v —"

Lekar, ki je dozdej molčal ter obiral pečnega piščanca, dregne s komolcem nadzornika v rebra; pa ta se je bil tudi že domislil, da sedi nocoj doktor poleg njega ter ni končal svojega stavka. Drugim je bilo tudi prav tako, najbolj pa Hrastu samemu, ki je čutil, kaj je hotel reči nadzornik.

(Nadaljevanje sledi)

VODNIK - NAŠ PRVI PESNIK

DVESTO IN ENO LETO VALENTINA VODNIKA

"Ne hčere, ne sina
po meni ne bo,
dovolj je spomina,
me pesmi pojo."

Ta je bosa, bo rekel
marsikdo, ko bo videl gor-
nji napis. Saj so redki, ki
si naložijo osem križev na
hrbet, vsi življenjepisci pa
trdijo, da je V. Vodnika
vzela smrt k sebi celo že
v šestdesetem letu starosti.

To drži: dobrodušen
francijskan oče Marcelij
Vodnik je umrl leta 1819.
toda slovenski pesnik Va-
lentin Vodnik še živi in
prav letos praznuje svojo
202. obletnico rojstva. Svo-
je rojstvo in mladost, šola-
nje in del svojega življenja
pa je najbolje popisal sam
v lastnem življenjepisu,
kjer pravi:

"Rojem sem 3. svečana
1758 ob 3. uri zjutraj v
Zgornji Šiški na Jami pri
Zibertu iz očeta Jožefa in
matere Jere Pance z Viča.
Ded Jurij Vodnik je bil
rojen v St. Jakobu onkraj
Save, se priženil na Trato
pod Goro nad Dravljami
k hiši Zibert. Potlej je ku-
pil hišo v Šiški na Jami, ime
s seboj prinese v letu
1730., umrje 1774 star
osemdeset in pet let. Je rad
delal in vino pil. Večkrat
mi je sam pravil, kako sta
on in njega oče Miha ho-
dila na Hrvaško, kupčeva-
la s prašiči, vinom in plat-
nom; zraven dober kup v
oštarijah živela. Večji del
Vodnikov je pozno starost
doživelo; dva brata in se-
stra mojega deda so mene
dostikrat pestovali in po-
tlej hvalili, ker sem pridno
v šolo hodil.

Devet let star popustim
igre, luže in drsanje po
mlakah, grem voljam v šo-
lo, ker so mi obljubili, da
znam nehati, kadar hočem,
ako mi uk ne pojde od rok.
Od 1770 do 1775 poslu-
šam pri jezuitih v Ljublja-
ni šest latinskih šol. Tega
leta me ženejo muhe v klo-
šter k frančiškankam, slišim
visoke šole, berem novo
mašo, se z obljubami zave-
žem; ali 1784 me ljubljans-
ki škof Herberstein ven
pošlje duše past.

Z očetom Markom Poh-
linom, diskalceatom, se
seznanim 1773., pišem ne-
kaj kranjskega in zaokro-
žim nekatere pesmi, med
katerimi je od zadovoljne-
ga Kranjca komaj malo
branja vredno. Vselej sem
želel kranjski jezik čeden
narediti. Baron Žiga Zois
in Anton Linhart mi v letu
1794. naročita koledar pi-
sati; to moje prvo delo,
katero tukaj vsem pred oči
postavim, da se bodo sme-
jali in z menoj potrpljenje

imeli. Če bom živel, hočem
še katero noro med ljudi
dati; naši nasprotniki bodo
vsaj imeli kaj nad nami po-
pravljati in brusiti."

DUHOVNIK IN UČITELJ

Tako je opisal Vodnik
svoje življenje kot župni
upravitelj na Koprivniku
pri Gorjušah. Iz kljuboval-
nosti do očeta je stopil v
francijskanski red, bil je re-
dovnik pridigar v Ljubljai,
za tem pa duhovni pomoč-
nik v Sori in kaplan na
Bledu in v Ribnici. Prav
gotovo pa še tudi ni vedel,
da bo s Koprivnika spet
šel v Ljubljano in niti naj-
manj ni mogel slutiti svoje
nadaljne življenske poti.
Leta 1798. je opravil izku-
šnjo za splošnega gimna-
zijskega profesorja, poz-
neje pa postal strokovni
učitelj zgodovine, zemlje-
pisa in italijanščine.

Za časa francoske zased-
be naših pokrajin je postal
ravnatelj gimnazije in ob-
rtnih šol ter ravnatelj in
nadzornik ljubljanskih os-
novnih šol. Ob ponovni av-
strijski okupaciji je bil l.
1814. kazensko upokojen
in je smel le začasno učiti
italijanščino, latinščino in
grščino. Dne 8. januarja
1819 je umrl v Ljubljani
za mrtvoudom.

Vodnik se je najprej-
preizkusil v verzih in jim
ostal zvest do konca. Prve
pesmi so polne nerodnega
in nepristnega ponemanja
tujih pesniških vzorov; kaj
kmalu pa so jih izpodrinile

domače osnove in pristnej-
še ljudsko čustvovanje, iz
katerega so zrasli pesmi
Zadovoljni Kranjec in
Klek. Po vrsti samouških
let, ki so bile posvečene
predvsem jezikoslovnemu
študiju, se je Vodniku od-
prlo širše obzorje, ko je za
sel v zvezo z baronom Ži-
go Zoisom in njegovim raz-
svetlenskim krogom slo-
venskih kulturnih delavcev
(Linhart, Kumerdej, Ko-
pitar). Takrat se mu je ob
študiju potreba ljudstva in
značilnosti kraja spet odpr-
la pesniška žila in narastla
želja po pomoči neukim
in preprostim.

PESNIK IN NARODNI BUDITELJ

Ta doba je Slovencem
po Vodniku poklonila Ve-
liko pratiko. Tu je poleg ko-
ledarja in napisov za me-
sece objavljena vrsta novih
pesmi, med njimi znamenita
Dramili in Vršac. Poleg
tega pa še prozni sestavki,
ki začenjajo s hišnimi opravi-
li za vsak mesec in po-
dučevanja od "Rajtanja"
vsebujejo med drugim tudi
že popisovanje kranjske
dežele. V vseh teh pesmih
je Vodnik združil prijetno
s koristnim ter po domače,
bivanja na Koprivniku pri-
vsakomur razumljivo kre-
pil znanje ter budil ljube-
zen in narodni ponos.

To delo je nadaljeval
naslednja leta v Mali pra-
tiki in v prvem slovenskem
časopisu Ljublanske novice

(1797-1800). Vanje je
poleg novic iz sveta nasul
drobnih člankov o gospo-
darstvu, iznajdbah, nara-
voslovju, zdravstvu, knji-
gah in podobnem. Najz-
namenitejše je Povedanje
od slovenskega jezika, kjer
je hotel pokazati na izvor
slovenščine in njene zgo-
dovine. Medtem je prevajal
iz nemščine Kuharske buk-
ve, prevajal iz italijanščine,
se poglobil v slovarstvo ter
priredil za osnovne šole
Mali katekizem in Vadbe
za branje.

Leta 1806. je ob Zoiso-
vi gmotni podpori izdal
skromni zvezek svojih Pe-
smi, ki so prva slovenska
samostojna pesniška zbirka
in ki mu je hkrati prinesla
sloves prvega najboljšega
slovenskega pesnika teda-
nje dobe.

Se in še bi lahko našte-
vali njegove zasluge v pro-
svetljevanju Slovencev,
kajti V. Vodnik je bil prvi
zares plodni kulturni dela-
vec Slovencev, orač ledine
slovenski kulturi in neutru-
den prosvetljevalec Sloven-
cev tedanje dobe.

Po 202. obletnici nje-
vega rojstva, rojstva ust-
varjalca-začetnika, so braz-
de, v katere je zaoral, o-
brodile obilen pridelek po
količini in kakovosti; pri-
delek ki ga ponosno lahko
primerjamo z vsakim boga-
to kulturnim narodom. Za-
to smo pa tembolj dolžni,
da mi, poznejši rodovi, s
ponosom zremo na to ve-
liko obletnico.

V STRNIŠČU PRI PTUJU BODO ŠIRILI TOVARNO GLINICE IN ALUMINIJA

Po načrtu francoske tv-
rdke za kemijsko industrijo
"PECHINEY" bodo v krat-
kem začeli razširjati in mo-
dernizirati tovarno glinice
in aluminija v Strnišču pri
Ptuj. Sporazum o preure-
janju tovarne so sklenili
koncem lanskega leta.

Po rekonstrukciji naj bi
tovarna proizvajala še en-
krat toliko glinice in alu-
minija. Seveda to bi še zda-
leč ne pomenilo, da je
objekt po predvidnih nač-
rtih dovršen in stroji mon-
tirani. Načrti so veliki! Po-
ročilo pravi, da bodo večji
del naprav za razširjenje
tovarne izdelali v domačih
tovarnah.

Ta pogodba je že četrta
po vrstnem redu, ki so jo
Titove gospodarske obla-
sti sklenile s tujino za re-
konstrukcijo te tovarne.
Leta 1947. je bila sklenje-
na pogodba z Českoslove-
ško (šla po vodi zaradi re-
solucije Informbiroja), '49
z Zahodno Nemčijo (ni se
mogla realizirati zaradi
plačilnih neugodnosti in tre-
nutnega reparacijskega spo-
ra med državama), 1955
s SZ (po spremenjeni po-
litiki SZ do jugoslovanskih
voditeljev), 1958 s Fran-
cijo...? Bo tovarna v resni-
ci rekonstruirana?

SONČNA CENTRALA ZA LUNO

Z zasedbo Meseca dan-
danes že prav resno raču-
najo. Američani so prepri-
čani, da bodo prispeli na
Luno prvi. Kaže, da imajo
že prav resne načrte, kaj
vse bodo počenjali tam, kar
je treba sklepati iz priprav
znane ameriške družbe za
elektrotehniko Westinghou-
se. Ta družba namreč skri-
vaj izdeluje "sončno elek-
trarno", ki bi naj delovala
—na Luni. Gre za napravo
popolnoma nove vrste, ki
bi naj spreminjala sončno
energijo, sončne žarke, ne-
posredno v električno ener-
gijo. Takšno elektrarno je
laže postaviti na Luni ka-
kor na Zemlji, ker mora
delovati v brezračnem
prostoru. Na Luni je ozra-
čje tako redko, da lahko
govorimo o brezračnem
prostoru.

snemali izključno v zapad-
nem Berlinu in Nuerenber-
gu, kjer je še vedno dovo-
lj ruševin in medvojnega
značaja Nemčije. Čeprav
nastopajo v njem nekate-
ri še docela nepoznani
igralci, je zaradi svoje hu-
mane tendence vzbudil
povsod, kjer so ga že pred-
vajali, veliko pozornost.

— K. K.

FILM

"ČAS LJUBEZNI IN ČAS SMRTI,"

Kulturna javnost ima
spet pred seboj knjigo, ro-
man, ki ni nič kaj laskav
za vobčo moralno plat
Nemcev. Čeprav posega
Remarqov roman "Čas lju-
bezni in čas smrti" v med-
vojno obdobje, vendar se
v njem zrcali nekaj, kar je
v moralnem pogledu na-
rodu, ki ga opisuje, bist-
veno in specifično tudi v
današnji dobi. V tem je to-
rej razlog, da se nemška
založništva nič kaj ne nav-
dušujejo za publikacijo te-
ga romana.

Za to pa je ta roman
vzbudil toliko večje zani-
manje in pozornost na sve-
tovnem knjižnem trgu in so
ga tudi že prevedli v vse
večje evropske jezike. Po-
stal je zelo popularen zlasti
pri bralcih, ki nimajo nič
skupnega z moralno sood-
govornostjo Nemčije za
časa Hitlerja, največji

uspeh pa je žel v Franciji.
Uspeh romana in njegova
popularnost pa sta privla-
čila tudi filmske ustvarjal-
ce.

Film so posneli v Holly-
woodu, kjer so spravili na
platno že več del Remarqa.
Tokrat so povabili k sode-
lovanju tudi samega avtorja
romana, ki se je vabilu od-
zval in odigral vlogo pro-
fesorja Pohlmana. Režijo
filma so producenti zaupali
Kirku Douglasu, ki se je
zelo potrudil, da bi na film-
skem traku oživel in poust-
varil atmosfero Nemčije v
drugi svetovni vojni. Seve-
da je film ustvarjen popol-
noma v duhu romana in
opozarja na nesmiselnost
vojn ter skuša vsaj malo
pomagati, da bi jih v pri-
hodnosti ne bilo več.

Zgodba filma se odigra-
va v letu 1944. Nemški
vojak pride na dopust s

fronte in se v Berlinu poro-
či s svojo staro priateljico,
toda njuna sreča je
kratkotrajna. Vojak mora
spet na fronto, kjer nesmi-
selno izgubi svoje življenje.
Ljubezenska zgodba je pre-
pletana s pristno medvojno
nemško mentaliteto in
osvetljuje zlasti točke, na
katerih še dandanes boleha
nemška kulturna javnost
in njen občutek za moralno
soodgovornost za medvoj-
ne grozote. Kot takrat, so
tudi danes Nemci še vedno
prepričani, da je bil njihov
tako nagel vzpon rezultat
pravičnega ravnanja in na-
ziranja. To pa se je pri
Nemcih vselej odražalo tu-
di v ljubezenskih občutjih.
Vse je služilo enemu sa-
memu cilju.

Film je posnet na cine-
maskopski trak in v bar-
vah. Navkljub negotovanju
Nemcev so film vendarle

Za nego obraza

Končno ja nastopil težko pričakovani dan. Ze nekaj dni niste mislili na drugo kot na današnji večer. Vaša prva plesna obleka je razprostrta na postelji, še nekaj ur v as deli od nje.

Vi pa bi rada bila nocoj čim lepša. Torej na delo in čimbolj izkoristite popoldanske ure v ta namen.

Potem ko ste prišla iz kopalnice po polurnem luksuznem počivanju v banji, sedite pred ogledalo in posvetite se lepoticenju obraza.

Najprej dobro očistite lica, čelo, vrat in dekolte. V to svrhu uporabljate hranljivo kremo, ki odgovarja vaši koži. Izdatno jo namažite po teh delih in dobro vmasirajte. Čez deset minut izbršite kremo, ki je ostal na kožni površini, ter se namažite z masko iz belančevine. (Belance stepite, vendar ne popolnoma v peno, dodajte jim nekaj kapljic limonovega soka.)

Ko se ta maska osuši, jo izmijete z mlačno prekuhanjo vodo. Dokler je koža še vlažna, jo ponovno namažete s hranljivo kremo.

Pripravite masko iz enega rumenjaka in pol čajne žličke olivnega olja (toplega). Položite s pomočjo mehke krpe ali vate tudi to masko na obraz, vrat in dekolte ter jo pustite ležati 15 minut. Masko nato izmijete z mlačnim mlekom.

Potem namažite malo prste s hranljivo kremo ter se zelo narahlo s konicami prstov udarjajte po teh delih, dokler nimate občutka, da je koža suha.

Zamračite sobo in počivajte, kolikor vam čas dovoli. Deset minut predno vstanete namočite vato v hladen ruski čaj, ki ste ga že pred urami skuhal. Glejte, da bo čaj močan. Pokrijte oči s to vato in spet ležite za deset minut. Oči bodo odpočile in bleščeče.

Začnite z olepšavanjem. Poglejte, če vam je še kaj maske ostalo na koži. Očistite jo in se obilno napudrajte s pudrom odgovarjajoče barve; ne samo po obrazu, nego tudi po vratu in dekolteju. Ako ste blede, zelo blede polti, malo nardečite ličnice. Nato še enkrat napudrajte s temnejšim pudrom vsak tisti del obraza, ki ga želite "skriti." N. pr. nekoliko velik nos ali premočno brado. S posebnim svinčnikom obarvajte trepalnice pri koreninah in podaljšajte zunanje ogle očesne odprtine. S tušem obarvajte samo zgornje trepalnice, spodnje pa samo na zunanjem oglu, ker drugače obraz dobi star izgled. S svinčnikom sledite prirodni liniji obrv, lahko jih podaljšate za spoznanje na zunanji strani, če je to potrebno. Na vsak način pazite, da je presledek med obrvmi dolg vsaj 3 cm.

Ustnicam obarvajte zunanji rob z rdečilom, nato jih nardečite tudi po ostali površini. Čez pet minut, ko se rdečilo vpije, ustnice napudrajte in spet nardečite. Nato navlažite dlani, obrišite in si jih polagajte po obrazu, vratu in dekolteju, da odstranite nepotrebni puder.

Boste kot iz porcelana, sveža in pomlajena.

Da bi se rešila problema, ki vam ga povzroča šiv, zahtevajte v trgovini "stretch nylons." Te nogavice se tesno prilagajo h koži in ostanejo vedno v istem položaju.

V zadnjem desetletju je v industriji nogavic nastal velik napredek. Lahko jih kupite v barvah, ki se ujemajo z garderobo. Ekonomično pa je seveda, da kupite dva enaka para naenkrat. Včasih se nogavice raztrgajo že pri oblačenju. Tako imate takoj na razpolago rezervo in še vedno ostane ena v rezervi.

Da bi podaljšale življenjske nogavice, jih oblačite

7. februarja sta se poročila v cerkvi St. Francis, Paddington, N.S.W., g. Slavko Ludvik in gđc. Ivanka Šajn, ki je pred kratkim prispela iz Italije. Zenim je doma iz Bač pri Knežaku, nevesta pa iz Knežaka.

ČESTITAMO!

V družini g. Milosa in ge. Zlate Abram, r. Menart, iz Kew, Vic., so dobili 27. januarja drugorojenca.

V družini g. Ferdinanda in ge. Patricije Schmerc, r. Cumberlege, iz Melbourne, so krstili 18. januarja hčerko na ime Ria Patricija.

IZ BRISBANA:

Po dveletni odsotnosti v vroči Mt. Isi smo lahko ponovno pozdravili vedno veselo in znano družino g. Martina Šilca iz Brisbane.

Prav tako nas veseli, da imamo med nami gđc. Sonjo Fon, ki se ji je posrečilo dobiti po treh letih učiteljevanja po raznih krajih Queenslanda mesto v domači šoli v Mitcheltonu pri Brisbane.

Vse pozdravljamo naknadno v naši sredini.

Ceprav pozno, vendar pristočno čestitamo k srebnemu jubileju poroke spostovanemu paru g. Josipa in ge. Maksime Fon, ki sta v vsej skromnosti proslavila ta dogodek že 2. decembra preteklega leta. Še mnogo srečnih in zdravih let za blagor družine!

Zaročila sta se član in odbornik PLANINKE g. Elizi Vogrič iz Inala pri Brisbane z gđc. Mariso Farinazzo. Naše čestitke.

Janez Primožič

KOROŠEC V SNOWY MOUNTAINS

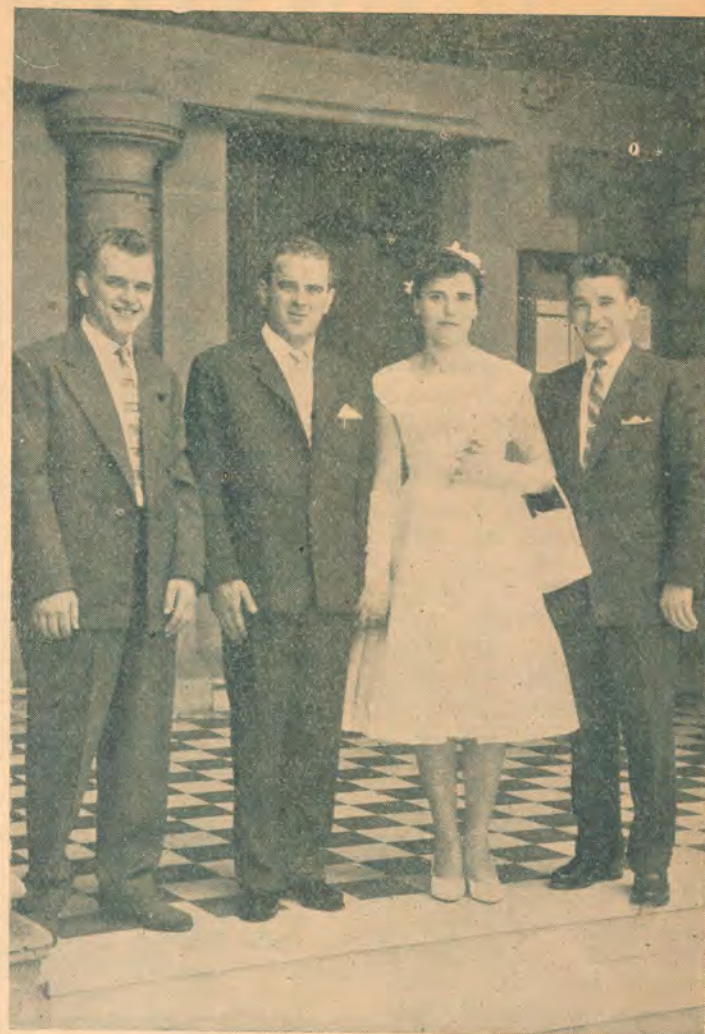
Noš sydnejski duhovnik dr. Ivan Mikula se je mudil dva tedna v avstralskih snežnih gorah na obisku med našimi delavci, ki vrtajo predore in gradijo jeze za vodne električne centrale.

Ni dvoma, da je dr. Mikula, ki je sin naše Koroške, v tem času obudil spomine na svoje kraje in planine ter se odpočil v svežini gorskega zraka.

te z rokavicami, kajti ravno radi nohtov in prstanov, se včasih nogavice raztrgajo predno ste jih sploh oblekle.

Perite nogavice v mlačni vodi, če le mogoče "v rokavicah." Mokre jih zavijte v brisačo, da najprej ta popije vodo, le potem jih pazljivo obesite, kar pa ni priporočljivo, ker se v vetru prav rade ujamejo na vrvi.

LUDVIK — ŠAJN

TAKRAT BOŠ PRIŠEL

Takrat boš prišel, ko ne bom te več pričakovala. Takrat bova eno, ko mrtva na odru bom spala.

Odgrnil od zglavja odejo mi boš aspidaster zelenih, Povedal najlepših besed mi, v življenju nikdar izgovorjenih.

In videl boš, da mi na ustnih počivala sreča bo tiha in vedel boš, da sem ostala ti zvesta do zadnjega diha.

Katica Duh

Modrijanski rilec

(Kitajska basen)

Svinja se je nažrla in zadremala. V sanjah je nejasno slišala peti petelina. Zbudila se je in nejevoljno zmajala z glavo. "Nič kaj prida, sočnosti mu manjka. Kriči že kriči, toda vztrajen ni in to mi ni všeč."

In pristavi: "Naš osel je tudi začel zadnji čas nekastrastno rigati. To je globoko nerazumevanje. Osel je po svoji prirodi bitje, ki je pripravno za prenašanje tovorov, ne pa za vpitje."

Malo zadrema in potem reče: "In tole kokoš poglej. Vsake tri dni se usodi znesti po eno jajce, ali koliko pri tem požre. Da je ni sram pogledati ljudem v oči."

Pomisli in reče: "Potem pa rdečkasta krava. Ta se čudno vede, dva orala preorje in že si oddahne. Ta kratko in malo noče premišljati o smislu svoje-

ga ravnanja.

Kokoška je slišala svinjo in ji pikro rekla: "Lej, lej, ta ji ni všeč, oni ji ni všeč, samo ona, svinja, je vse časti vredna!"

Svinja odgovori: "Nobene druge vrline nimam razen te, da vse svoje dni nisem zagrešila nobene napake; moja vest je čista in ničesar se mi ni treba sramovati."

Kokoška se posmeje: "Ti ješ, spiš in nič ne delaš. Le kako bi mogla kaj napak storiti."

Nato ji svinja strogo in poučno odgovori. "Tu se nimaš čemu smejati. Živa bitja se vendar dele na tiste, ki delajo in na tiste, ki nič ne delajo. Naloga teh je s strani opazovati. Če bodo začeli vsi delati, kdo se bo potem ukvarjal z učenostjo, kdo vas bo učil pameti in razuma?"

O NOGAVICAH

Včasih je tudi moda usmiljena. Zadnje čase celo priporoča nogavice brez šiva.

Nekatere imamo pač smolo, da se nam nogavice "vrte". V tem slučaju so nogavice brez šiva najboljša rešitev. Isto velja za pretanke ali premočne ali sploh slabo oblikovane noge. Tiste, ki se držite modnih pravil, boste te nogavice oblekle, kadar nosite čevlje, ki so zadaj odprti.

Če imate lepe noge ali ne, če se nogavice "vrte" ali ne, zvečer takih nogavic ne smete nositi. Predpis zahteva za zvečer "15 denier full fashioned nylons."

SLOVENSKA DEJAVNOST V AVSTRALIJI ZA STRNJENO EMIGRACIJO

Ko je ZAR v lanskem maju objavil svoje namene in poglede, je prav gotovo naletel na odobravanje mnogih rojakov, ki jim je pri srcu svoboden slovenski tisk v tujini. Bili pa so gotovo tudi ljudje, ki so iz različnih vzrokov obsojali smeli korak ljudi okoli ŽARA. Bili so tudi taki, ki so list vračali, vendar je na njegovo mesto stopilo mnogo več novih čitalcev, ki jih je ŽAR dosegel po gorah, džunglah in samotnih farmah ter rudnikih.

Kdo so odklanjali ŽAR? Prvo so bili rdeči agenti. Zacvilili so žalostno, ker so videli, da ne bodo mo-

gli ribariti v kalnem. Skušali so očrniti ŽAR kot glasilo domobrancev in avanturistov, ceprav čitajo, širijo in podpirajo ŽAR pripadniki vseh svetovnih nazorov, z izjemo komunističnega. Potrebo po štirinajst dnevnem slovenskem vseavstralskem listu so uvideli vsi dobronameri Slovenci, ki jim je mar slovenstva, in oni, ki dopuščajo svobodo misli, govora ter tiska in vere.

Proti ŽARU so nastopili tudi ambiciozni peedinci, ki jim gre le za uspeh "petelina na domačen gnojšču." Niso hoteli slišati, da moramo združiti vso slovensko emigracijo. Prvo po Avstraliji, potem pa se

povezati z ostalo emigracijo po svetu.

Proti ŽARU so tudi nastopili sebičneži, ki jih srečamo po vseh nasih organizacijah in ustanovah. Tisti, ki govorijo o nesmiselnosti akcije za slovenski dom v Melbournu, se tudi v Sydneyu ne bi bolje obnašali. Tisti, ki rušijo eno ustanovo, bodo ovirali po vsej verjetnosti tudi drugo. Tisti, ki ne podpirajo enega emigrantskega lista, bodo ponavadi skušali prebiti zastoj tudi drugega. "Javna tribuna," ki je v začetku dvignila mnogo prahu in tudi zaskrbelo dobronamerne Slovence, se je izkazala kot koristna novost med avstralskimi Slo-

venci. Proti napovedim mnogih črnogledov je počasni ustvarila med rojaki večji občutek demokracije in pokazala, da je med kritiko in blatenjem razlika kot med točo in dobrodejnim dežjem.

Če hočemo, da bo Slovenija nekoč res svobodna, moramo prvo mi sami spoštovati svobodo vsakega posameznika. To je tudi eden glavnih namenov ŽARA.

Sebičneži, oni, ki so šli "s trebuhom za kruhom," sami vaze zaljubljeni naduteži in razni Kolarji pa bodo odpadli sami kot listje v jeseni.

—o.—č.

JAVNA TRIBUNA

O POŽRTVOVALNOSTI IN KOLARJIH

Rojak g. M. Kolar piše (10. febr.) med ostalim: "...ne mika me videti Slovenskega doma od znotraj; ze pri pragu, vidis, kakšen je znotraj. To je misljenje mnogih drugih Slovencev".

V teh besedah je očitna velika osobnost in prezir, ki bi ga g. Kolar lahko zadržal za sebe—znotraj! Povejte nam, g. Kolar, kje ste Vi bili takrat, ko so se zbrali slovenski fantje in moške, katere bi po stevilu lahko presteli na prste, in iz stare zapuscene stavbe ustvarili, kar imamo danes. Koliko ur svobodnega casa so zrtvovali za ociscenje prostora okrog stavbe same, kaj sele za preureditev notranjosti. Pescica nesebinih ljudi je dala za to, kar imamo danes, od sebe vse, kar je pac mogla in ce Slovenski dom, tak kot je danes, ne odgovarja Vasemu okusu in okusu tistih drugih rojakov (kar navajate sebi v opravičilo), zakaj niste vstopili, vzeli papir in svincnik, napisali vse kar domu manjka in javno zaprosili rojake in rojakinje, da z združenimi močmi zavijamo rokave, odpremo srca in zepe in dokončno uredimo dom na splosno zadovoljstvo vse slovenske javnosti.

Kje ste bili takrat, ko so eni popravljali in barvali staro po-

ZAR je vseslovenski in nestranski list, zato daje možnost vsakemu Slovincu, da izrazi svoja misljenja ter tako doprinese k razcisecvanju pojmov. Dopisi niso nujno v skladu s konzorcijskim glediščem (op. ur.)

histvo? Prihodnjic, kadar Vas bo pot zanesla v blizino doma, naj Vas ne bo sram, ce Vas bo kdo na ulici opazil, stopiti cez prag Slovenskega doma. Pozanimajte se, kakšen je bil poprej, predno je prisel v roke drustvu in pozanimajte se, v kaksne svrhe služi ta dom, katerega zunanost se Vam ne zdi dovolj dostojna, da bi vstopili vanj.

Dalje pravite v Vasem pismu ŽARU da vedno citamo: "Pomagajte drustvu. Toda ljudje ne vedo, komu pomagajo, ce delajo za drustvo..."

Veste, kdo zahaja v ta dom? Veste, kdo stanuje v domu? Veste sploh, komu drustvo pomaga? Ne najdem Vas na spisku financnih clanov nasega drustva, torej Vam delovanje nasega drustva ni poznano.

V drustvu se ob vecernih urah zbirajo fantje, ki nimajo

topline lastnega ognjiska, ki stanujejo v malih mracnih sobicah pod tujcevo streho. V domu se vsaj lako po slovensko pogovore. Sama sem zivela vec kot deset let, ne da bi izpregovorila slovensko besedo. Vi ste morda imeli vecjo sreco v zivljenju pa ne veste, da je nasa beseda "kakor zdravje...". V domu stanujejo ljudje z malimi otroki, dokler si ne najdejo stanovanja pod tujim krovom, kar pa je izredno tezko. Veckrat se zgodi, da taki rojaki najemnine niti placati ne morejo, nekateri pa ostanejo tudi dolzni se po izselitvi. Koliko brezplacnih obedov in vecerij so brezposelni rojaki pozuzili v nasem domu, tega Vi tudi ne veste. Tudi ne veste, da drustvena blagajna izdaja posojila za zdravniško pomoc. Clani in delavci nasega drustva niso bahaci in ne obesajo na veliki zvon svojih dobrih del; tisti pa, ki so imeli korist od te organizacije pa na to kaj hitro pozabijo.

Prav nic jih ne bi stalo, ce bi se v nasem casopisu zahvalili za dobra dela, ki jim jih je drustvo napravilo.

Toliko, da boste vedeli, da vsi tisti, ki delajo v okviru drustva, delajo za nas dobrobit. Pozanimajte se za stvar malo blize in kar Vam ni vsec, povejte drustvu.

Radi takih ljudi, kot ste Vi g. Kolar, nasa drustva ne morejo doseci zazelenega uspeha

niti v moralnem niti v financnem pogledu. Zadovoljni ste in srečni, ce morete kritizirati trud in zrtve dobrih ljudi, sami pa stojite ob strani s prekrizanimi rokami.

Drustvo se trudi, da bi s pomocjo dobicka na letosnjih in ostalih prireditvah moglo doseci vsaj vsoto za depozit, da bi ta dom, ki ga je na svoje stroške popravil, končno postal tudi nasa last.

Ce bo drustvu to uspelo, ne vem. Bojim se, da je med nami prevec takih ljudi, kot ste Vi. Bog naj nam samo da to sreco, da bi nekje mogli imeti svoj dom pa cetudi pokrit s slamo, kot so bile tople kocice doma... Ce drugo ne, se bo tja zatekel kakšen nesrecnez, ki nima niti prjateljske rame, da bi se na njej zjokal.

Ne daj Bog, g. Kolar, da bi se Vam v budocnosti zgodila nesreca, da ostanete brez službe, brez denarja, brez prijatelja in brez zdravja. Kam bi se zatekli? Prav verjetno bi prestopili prag Slovenskega doma, katerega Vas je danes sram. Vprasali bi za pomoc. Popolnoma prepričana sem, da bi se nasla za Vas postelja in hrana in da Vam nikdo ne bi rekel: Sory, ce ste Vi tisti Kolar, ki se je tako in tako izrazil tega in tega leta v "Zaru"—potem za Vas ni prostora pod to streho!"

Pavla Miladinovic
Ingleburn, NSW

LEPA DRUŽABNOST V SYDNEYU

V soboto, 21. februarja je imelo Slovensko drustvo Sydney v Domu prijeten družabni večer, ki se ga je udeležilo lepo število članov in njihovih prijateljev ter znancev.

Družabnost je bila druga te vrste v sydneyanskem Domu in se je pokazala za dobro, čeprav je imela društvena blagajna ob tej priložnosti izgubo.

V ceno pol guinea (10/6) je bila vključena postrežba s plesom. Prireditelji so poudarjali potrebo po rezervacijah, čemur so se rojaki in njihovi gostje v dobri večini tudi odzvali, tako da ni bilo neprijetnosti okoli miz in stolov. Igral je tričlanski orkester Bolgarov, ki je razveselil večino navzočih plesalcev in plesalk. Natakara v belem suknjiču pa je prav gotovo bil na mestu, ko je stregel člane in njihove goste.

Slišati je bilo tudi razpravljanja o nakupu in renovaciji Doma.

Fotografijo na levi izdelal:
CORONET - WF 7520

Odbor naj bi najemal podobno muziko tudi ob nedeljskih družabnostih, čeprav bo začetek mogoče nezadovoljiv, kar se tiče gmotnih uspehov. Toda vsako podjetje potrebuje smelih potez in optimizma; in uspeh mora biti, če bo organizacija pravilna.

L. U.

ROMARSKI IZLET V BLUE MOUNTAINS

V nedeljo, 15. februarja so se Slovenci iz Sydneya in okolice udeležili izleta, ki je bil zvezan s slovensko pobožnostjo v Ka-toombi.

Čeprav vreme ni bilo zelo prijazno, se je odzvalo okoli sto Slovencev, ki so si popoldne ogledali slikovite modre gore.

STANDARD

PAKETI

NAS CENIK BOSTE NASLI V "ZARU" Z DNE 10.FEBRUARJA NA ZELJO VAM GA LAHKO TUDI MI POSLJEMO. AKO PAS LUCAJNO NIMATE PRI SEBI CENIKA, LAHKO PRI NAS NAROCITE PO CENIKU KATEROLI DRUGE TVRDKI, KI POSLUJE S PAKETI.

NAROCajte SAMO PREKO NASE TVRDKI, KI JE NAJCENEJSA IN NAJZANESLIVEJSA TER POSILJA SAMO PRVOVRSTNO BLAGO.

Zivila, radio aparati,
blago za obleke, kolesa,
motorna kolesa,
šivalni stroji ltd.

Vsi do sedaj objavljeni

ceniki so razveljavljeni

VELIKA NOČ SE BLIŽA!

slovenske tvrdke: **Dr. J. KOCE,**
G.P.O. Box 670, PERTH W. A.

Mr. R. OLIP,

zastopnik: 65 MONCUR STREET
WOOLLAHRA, SYDNEY, N.S.W.
FB 4806

JUST-JUVENTUS 2:1 (1:0)

Derby med JUSTOM in JUVENTUSOM je privabil na melbournški Show-ground več kot 2.500 gledalcev.

JUST je igral v naslednjem sestavu: Vratar Rutters, desni bek Brenner, levi bek Režuk, desni half Dinko Gulin, center half Rakič, levi half Rodek, desno krilo Neguš, desna zveza Marinovič, center for Beattie, leva zveza Schroeder, levo krilo Fabijančič.

Današnje kvalifikacijsko srečanje za vstop v polfinale "Sun Cup med JUSTOM in Juventusom je bilo za gledalce prava živčna. Že dolgo ni bilo toliko razburjenja zaradi neučinkovite grobe igre Juventusa in pa večkratnih čudnih odločitev sodnika v našo škodo.

Takoj v začetku smo videli, da bo to tipična prvenstvena ostra borba brez vsake sentimentalnosti. Naši so takoj začeli s hitrimi napadi pa tudi Juventus se je precej prizadeval ter upiral našemu napadu na čelu z Beattijem.

JUST je dosegel zasluženo vodstvo, kar je bilo predvsem plod borbenosti vsega našega moštva.

Kljub napadom z obeh strani se rezultat ni spremenil. V drugem polčasu je JUST prevzel pobudo, vendar ni imel več možnosti za gol. V 26. minuti je Beattie prestregel žogo in jo poslal v Juventusov gol. Juventusovi so začeli igrati bolj grobo. Pri njihovem nesportnem obna-

sanju jim je pomagal sodnik, ki jim je spregledal mnogo napak. V 29. minuti je prišel Juventus do gola, toda od tega časa dalje je bila igra bolj in bolj groba, sodnik pa je izguil kontrolo nad igro. Ob samem koncu se je zrušil Beattie v kazenskem prostoru. Sodnik ni odredil 11metrovke, temveč je zažvižgal konec.

Naši modri so se s to zmago povzpeli na prvo mesto v svoji skupini in v pol finalu.

V drugi tekmi, ki se je odigrala v dežju, je zmagala Wilhelmina nad Slavijo z 2:0.

OLIMPIJSKE SMUČARSKETEKME V AMERIKI

Naslednje olimpijske smučarske tekme bodo v Squaw Valley, Kalifornija, Privatni kapital, ki je odprl to lepo dolino, je ustvaril odlične pogoje za smučarje, ki imajo na razpolago najlepše sobe, tople plavalne bazene na odprtem in zabavišča.

V isti dolini so zgradili tudi olimpijsko vas, stanovanja za novinarje, drsalisce in skakalnice.

O smučarskem sportu na splošno pa poročajo, da se zadnja leta razvija že kar v kult. Smučarji uporabljajo izraze kot "laendessprung, sitzmark" in

PIŠE F. GOLEC

Nogometna zveza ZSSR je povabila 10 avstrijski sodnikov, da bodo sodili prvenstvene tekme v letošnji sezoni. Strokovnjak za nogometna pravila Mueeller pa naj bi imel nekaj predavanj.

Znani angleški nogometaš John Charles, ki igra sedaj že tretje leto za Juventus iz Milana, je izjavil, da je s tem klubom sklenil pogodbo do leta 1961. Verjetno bo Charles prevzel vlogo srednjega krilca.

podobno. To leto bodo smučarji v ZDA zapravili 120 milijonov dolarjev za smučarski sport. Od tega bodo plačali 5 milijonov samo za smuči in štiri milijone za gozderje in opremo.

Smučarski sport je postal zares družabna manija in smučarji s polomljenimi rokami in nogami se zdijo ljudem kot ranjeni heroji z bojišča.

Pionir in solastnik terena, vzpenjač in hotelov je Alec Cushing, odločen in vztrajen podjetnik in smučar.

VESELI BRATCI

Ustaški časopis "Spremnost," ki izhaja vsaka dva meseca v Sydneyu, poroča v zadnji številki, da so se tudi "brača Slovenci" udeležili božične zabave, ki so jo Ustaši priredili v Brisbaneu.

Kot vemo, Ustaši niso nikoli smatrali ostalih Jugoslovanov za "braču" in posebno do Srbov ne širijo nobenega bratskega razpoloženja. Poleg tega so prepričani, da niso slovanskega rodu, temveč so potomci starih Gotov, ki so svoj materin jezik pozabili in prevzeli slovansko narečje.

Težko je torej razumeti, da smo Slovenci kar naenkrat njihova "brača." Res je, da nismo dovolj preštudirali njihove ideologije, da bi vedeli, če nas ustaški "naučnici" niso proglasili za potomce Vandalov, kar bi seveda pomenilo, da smo z Ustaši celo v ožjem sorodstvu.

Vendar je pa zelo verjetno, da je razlaga zelo

enostavna. Naziv "brača" se ni nanašal na krvno sorodstvo. Slovenci, ki gredo na ustaške zabave, so tam zaradi alkohola, torej vinski bratci. Zato tudi niso zapeli "Iz bratskog zagrljaja," temveč "Bratci veseli vsi, tralala, tralala..."

LOVEC IZ NOVEGVINEJE

G. Rudolf Marin, poznan posebno pionirjem, ki so vlagali dneve prostovoljnega dela v sydneyski Slovenski dom, se mudi te dni na dopustu iz New Guineae, kjer strelja in prebada krokodile.

G. Marin je obljubil, da bo napisal za ŽAR reportazo o življenju na črnem otoku. S seboj je prinesel tudi nekaj lepih krokodiljih kož in jiz razkazoval rado vednim rojakom v Slovenskem domu. Za spomin pa je podaril Domu koži dveh krokodiljih šap.

SVETOVNE NOVICE

2.000 MARK ZA ŽOGO

Nizozemska: 43 letni nizozemski kolesar Gerrit Schulte je se vedno v formi kot v mlajših letih. Na tekmovanju v Bruslju je dosegel rekord v voznji z motorjem na 20 km. s časom 17:57.

Direktorij mednarodne kolesarske zveze je na svojem zasedanju dokončno odločil, da bo letosnja tekma med 15. in 16. avgustom v kraju Zandvoort. Strokovnjaki so bili proti tej tekmovalni progi, ki je docela ravninska.

Najvažnejše svetovne kolesarske prireditve v letošnji sezoni bodo potekale takole: 15.2. svet. prvenstvo v krogu v Zenevi. Od 4.-9. 3. Pariz-Nica. 19. 3. Milan-San Remo. 12. 4. Pariz-Roubaix. 19. 4. Pariz-Bruselj. Od 24. 4.-10. 5. dirka po Španiji. 25. 4. Valonska strela. 26. 4. Liege-Bastogne-Liege. Od 16. 5.-7. 6. tekma po Italiji. 24. 5. Bordeaux-Pariz. Od 11. do 18. 5. tekma po Švici. Od 25. 6.-18. 7. tekma po Franciji. Od 8.-13. 8. svet. prvenstvo na dirkaliscu v Amsterdamu. Od 15.-16. 8. svet. prvenstvo na cesti v Zandvoort. 11. 10. Pariz-Tours. 25. 10. tekma po Lombardiji

Velika amaterska kolesarska tekmovanja miru bo letos potekala od Berlina preko Prage do Varšave. Skupno bo imela 13 etap. Na sporedu pa bo od 2.-16. maja. Organizatorji tekme, časopisi "Neues Deutschland," "Tribuna ludu" in "Rude pravo" so povabili na tekmo 18 držav.

Nič manj kot 2.000 mark ponujajo trem mladim ljubiteljem nogometa iz Westfalije, ki so prinesli domov žogo iz Švedske. Trije fantje so potovali skozi štiri kraje, kjer so prebivala moštva svetovnega prvenstva v nogometu. Na žogi imajo avtograme Ircev in Argentinecev.

Med 60 avtogrami so tudi imena Gregga, Herkenkratna, Herbergerja, dr. Bauwensa, Walterja, Mc. Pharlanda in Rahna. Zogo so pustili v prostorih svojega nogometnega društva, na 2.000 mark pa so se požvižgali.

V ameriskem mestu Baltimoru so napravili posebno vrsto tekmovanja v dviganju uteži. Tekmovalcev niso razdelili po kategorijah, ampak je veljalo, da lahko vsakdo dvigne utež na poljuben način. Zmagal je Jack Lee, ki je pri lastni teži 52 kg. dvignil 160 kg.

BOKS ZA POSLANCE

Zveza italijanskih boksarskih trenerjev je ponudila italjanski poslanski zbornici svojo pomoč, s tem da bi trenirala poslance leve in desne. Italijanski parlament je ze poznan po pretepih.

★ ★ ★
Coronet
STUDIOS
 56 G! NORTH Rd. FIVEDOCK

TEL: WF 7520

Zvečer: Henry Studio,
 62 Harold St., Matraville N.S.W., Tel.: FJ 8683
**Obrnite se na nas, kadar potrebujete poročne
 krstne ali portretne fotografije.**
Priporoča se dalmatinski rojak MIRO SILA

MALI OGLASI

H. KOTA — Dentalni laboratorij
 Precizna in zanesljiva zobo-tehnična dela.
 Mostovi in umetno zobovje.
 12 Notts Ave, Bondi Beach, N.S.W.
 Tel.: FY 3862 — Tram stop 41
 Nasproti plavalnega bazena
 Telefonirajte pred prihodom.

SRAJCE PO MERI
 iz prvovrstnega blaga izdelujem po 35/-
 Lahko prinesete tudi svoje blago
 (Vhod iz Dorcas Street)
JELKA KADAR
 240 Montague St., St. Melbourne, Tel.: MX 4038
NESLOGA TLACI — SLOGA JACI

*Vsakovrstne pisalne,
 pralne in šivalne stroje,
 štedilnike, hladilnike,
 radio in radiograme,
 kakor vse ostale
 električne aparate vam
 nudi*

Tone Bezjak

167 Sharp St., COOMA
 New South Wales
 Tel.: 326

Kadar želite parcelo,
 se obrnite na nas!